

xx.6.2023

LUONNOS Vammaisneuvoston toimintasuunnitelma 2023

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Sisällys

1	Vammaisneuvoston lakisääteisyys	2
2	Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Vammaisneuvosto	2
3	Vuoden 2023 toiminnan painopisteet	3
3.1	Palvelujen seuranta ja kehittäminen	3
3.2	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä vammaispoliittinen ohjelma.....	3
3.3	Vammaisvaikutusten ennakoarviointi	3
3.4	Tiedottaminen ja viestintä.....	4
3.5	Esteettömyys ja saavutettavuus	5
4	Vammaisneuvoston muu toiminta vuonna 2023	5

1 Vammaisneuvoston lakisääteisyys

Vammaisneuvoston asemasta hyvinvointialueella säätää hyvinvointialuelaki (611/2021) 32§, joka määrittää vammaisneuvostolle oikeuden vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joissa vammaisneuvosto katsoo olevan merkitystä vammaisten henkilöiden tarvitsemien palveluiden kannalta.

Vammaisneuvosto tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

2 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Vammaisneuvosto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on kokouksessaan 6.6.2022 (68§) päättänyt vammaisneuvoston asettamisen periaatteista.

Vammaisneuvoston kokoonpano on 20 jäsentä, jotka valitaan hyvinvointialueen 10 kunnasta seuraavasti:

- Espoo viisi (5) jäsentä,
- Hanko yksi (1) jäsen,
- Inkoo yksi (1) jäsen,
- Karkkila yksi (1) jäsen,
- Kauniainen yksi (1) jäsen,
- Kirkkonummi kolme (3) jäsentä,
- Lohja kolme (3) jäsentä,
- Raasepori kaksi (2) jäsentä,
- Siuntio yksi (1) jäsen sekä
- Vihti kaksi (2) jäsentä.

3 Vuoden 2023 toiminnan painopisteet

Kaksikielisenä hyvinvointialueena vammaisneuvoston toimintasuunnitelman jokaisessa painopisteessä edistetään selkokielisyyttä sekä ruotsin kielen asemaa ja vaikutetaan palvelujen sekä muiden toimintojen toimivuuteen. Vammaisten käyttäjien tulee voida asioida omalla äidinkielellä.

3.1 Palvelujen seuranta ja kehittäminen

Vammaisneuvosto seuraa aktiivisesti vuoden 2023 hyvinvointialueen palvelujen toimivuutta ja tuo esille arjesta esille nousevia haasteita sekä ilmiöitä. Vammaisneuvoston tavoitteena on, että hyvinvointialueen päätöksenteossa huomioidaan vammaisten henkilöiden näkökulma toimintojen suunnittelussa, valmistelussa toteuttamisessa sekä seurannassa.

3.2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä vammaispoliittinen ohjelma

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) velvoittaa hyvinvointialueita edistämään asukkaiden hyvinvointia ja laatimaan valtuustokausittain hyvinvointikertomuksen sekä hyvinvointisuunnitelman.

Hyvinvointisuunnitelman lisäksi vammaisneuvoston tavoitteena on saada hyvinvointialueelle oma vammaispoliittinen ohjelma, jonka tehtävänä on tavoitteellisesti edistää vammaisten henkilöiden asemaa hyvinvointialueen eri vastuualueilla. Vammaispoliittista ohjelmaa tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden kanssa ja ohjelmaa arvioidaan ja tarkistetaan kerran valtuustokaudessa.

3.3 Vammaisvaikutusten ennakoarviointi

Hyvinvointialueen vastuulla olevat tehtävät koskettavat vammaisia henkilöitä

laajasti eri osa-alueilla. Vammaisten henkilöiden asemaa on tarkasteltava laajempina kokonaisuutena eikä pelkästään vain vammaispalvelujen kautta. Vammaisneuvoston tavoitteena on saada Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle käyttöön kaikissa toiminnoissa vammaisvaikutusten arviointi, jonka lähtökohtana on ihmisoikeusperustainen ajattelutapa. Vammaisneuvosto esittää, että vammaisten henkilöiden vaikutusten arvioinnissa huomioidaan

- a) Voimassa olevat sopimukset (kansallinen lainsäädäntö, YK-vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus);
- b) olemassa olevat oikeusasiamiehen raportit vammaisten oikeuksien tilasta
- c) kokemusperäisen tiedon kerääminen vammaisilta henkilöiltä itseltään ja palveluita käyttäviltä henkilöiltä saatavat palautteet

3.4 Tiedottaminen ja viestintä

Vammaisten henkilöiden tiedon saamisen osalta merkitys on tiedottamisella ja viestinnällä. Vammaisneuvosto edellyttää, että hyvinvointialue tiedottaa ja viestii yhdenvertaisesti ja saavutettavasti. Kaikki vammaiset henkilöt eivät välttämättä käytä sähköisiä asiointijärjestelmiä tai sosiaalisen median kanavia, jonka vuoksi hyvinvointialueen tulee viestiä ja tiedottaa eri kanavien kautta. Vammaisneuvoston tavoitteena on

- a) lisätä tiedottamista vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille, esteettömästi ja saavutettavasti, huomioiden digitalisaation ulkopuolelle jäävät;
- a) kehittää vammaisneuvoston omaa viestintää ja kenelle halutaan viestiä ja
- b) kehittää yhteistyötä tärkeiden sidosryhmien kanssa tiedottamisen ja viestinnän osalta.

3.5 Esteettömyys ja saavutettavuus

Vammaisneuvosto edistää toiminnallaan esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioimista kaikessa suunnittelussa hyvinvointialueella. Esteettömyys mahdollistaa muun muassa ihmisten sujuvan osallistumisen arkipäivän toimintoihin. Esteettömyydessä on kyse ajattelutavasta, oikeista asenteista ja erilaisuuden huomioon ottamisesta ja se on osa yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä.

Hyvin toteutetut esteettömät ja saavutettavat palvelut ovat toimivia kaikille, jolloin erityispalveluiden tarve vähenee. Palvelujen saavutettavuutta ja tilojen esteettömyyttä täytyykin tarkastella yhdessä. Kun näin tehdään voivat kaikki yhdenvertaisesti käyttää samoja palveluja.

Hyvinvointialueella kehitetään koko ajan lisää digitaalisia palveluja. Vammaisneuvosto muistuttaa, että esteettömyys ja saavutettavuus muodostavat kokonaisuuden, koska digitaalisia palveluja ei voida käyttää ilman laitteita. Vammaisneuvosto seuraa palvelujen kehittämistä ja puuttuu omalla asiantuntemuksellaan havaitsemiin epäkohtiin.

Saavutettavuus tarkoittaa digitaalisissa palveluissa sitä, että mahdollisimman moni erilainen ihminen voi käyttää verkkosivuja ja mobiilisovelluksia mahdollisimman helposti. Esteettömyydellä viitataan lähinnä fyysiseen ympäristöön ja palveluiden käyttöön tarvittaviin laitteisiin. Samaan aikaan on muistettava, että myös muita palveluja näiden palveluiden rinnalla on kehitettävä, jotta kaikki alueen asukkaat saavat tarvitsemiaan palveluja.

4 Vammaisneuvoston muu toiminta vuonna 2023

Vammaisneuvosto pyrkii edistämään vuoden 2023 aikana yhteistyötä Länsi-Uudenmaan kuntien vammaisneuvostojen kanssa ja kehittämään yhdyspintoja kuntien ja hyvinvointialueen välille. Yhteistyötä pyritään tekemään ja kehittämään myös hyvinvointialueella toimivien potilas- ja vammaisjärjestöjen kanssa. Muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat hyvinvointialueen vanhusneuvosto ja nuorisovaltuusto, sosiaali- ja potilasasiamiehet sekä hyvinvointialueen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavat toimihenkilöt/viranhaltijat.

Vammaisneuvosto tekee aloitteita hyvinvointialueelle parhaaksi katsomistaan ja tärkeinä pitämistään asiakokonaisuuksista.